

Vergaderjaar 2019–2020

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 1685

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 april 2020

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda van de extra ingeplande informele Ecofinraad op donderdag 16 april a.s. Deze informele Ecofinraad zal middels een videoconferentie worden gehouden en ik ben voornemens deel te nemen.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

Economisch Pakket

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Europese Commissie zal een presentatie geven over de laatste economische vooruitzichten in relatie tot COVID-19 en de implementatie van de maatregelen die zij reeds heeft aangekondigd. Ook de Europese Centrale Bank en de Europese Investeringsbank zullen een update geven over de door hen getroffen maatregelen. Vervolgens zal een gedachtewisseling plaatsvinden tussen de lidstaten, waarbij ook vooruitgekeken zal worden naar gesprekken over een snel en duurzaam economisch herstel van de Europese economie.

In haar mededeling van 13 maart jl. heeft de Commissie een pakket van Europese maatregelen aangekondigd dat zich met name richt op de sociaaleconomische gevolgen van COVID-19.¹ Voor de appreciatie van het kabinet van deze maatregelen verwijs ik u naar de Kamerbrief Noodpakket banen en economie en de bijlage daarvan.² Vervolgens heeft de Europese Commissie separate mededelingen opgesteld over het gebruik van bestaande flexibiliteit binnen de Europese begrotingsregels en de staatsteunregels. Zo heeft DG COMP op 16 maart jl. een voorstel gedaan voor een tijdelijk staatssteunkader voor COVID-19 dat voorwaarden stelt voor het geven van liquiditeitssteun aan bedrijven voor de economische schade die door de COVID-19 uitbraak is ontstaan. Het kader is met relatief kleine aanpassingen op 19 maart jl. vastgesteld.³ Op het gebied van de begrotingsregels heeft de Europese Commissie op 20 maart jl. in een separate mededeling aan de Raad voorgesteld om de algemene ontsnapingsclausule te activeren.⁴ De EU ministers van Financiën hebben hiervoor een gezamenlijke verklaring gepubliceerd na afloop van de Ecofinraad op 23 maart jl. 2020.⁵ Nederland heeft tijdens die Ecofinraad de Commissie ook opgeroepen te onderzoeken welke aanvullende mogelijkheden hiervoor gevonden kunnen worden.⁶

Vervolgens heeft de Europese Commissie op 2 april 2020 een nieuw pakket maatregelen gepubliceerd als onderdeel van de economische respons op de COVID-19 uitbraak. Daarnaast paste de Europese Commissie het Tijdelijk Steunkader COVID-19 aan en besloot de Europese Commissie tot een vrijstelling van BTW- en invoerrechten voor goederen die in 2020 nodig zijn voor de bestrijding van COVID-19. In de begeleidende Mededeling⁷ licht de Europese Commissie het belang van de voorstellen toe om de Unie en lidstaten in staat te stellen elke beschikbare euro uit de EU-begroting in te zetten voor de bescherming van het leven

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-coordinated-economic-response-covid19-march-2020_en.pdf

² Bijlage bij Kamerstuk 35 420, nr. 2

³ https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/sa_covid19_temporary-framework.pdf

⁴ https://ec.europa.eu/info/files/communication-commission-council-activation-general-escape-clause-stability-and-growth-pact_en

⁵ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/03/23/statement-of-eu-ministers-of-finance-on-the-stability-and-growth-pact-in-light-of-the-covid-19-crisis/pdf>

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/03/verslag-van-de-ecofinraad-en-eurogroep-23-en-24-maart-2020-kamervragen-over-de-eurogroep-24-maart-2020-en-geannoteerde-agenda-eurogroep-7-april-2020>

⁷ COM(2020) 143 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1585899129956&uri=COM:2020:143:FIN>

en welzijn van mensen. De Kamer heeft een appreciatie ontvangen over dit nieuwe pakket van de Commissie op 6 april 2020.⁸ In deze appreciatie heeft het kabinet nogmaals benadrukt sterk te hechten aan Europese samenwerking om de COVID-19 uitbraak in te dammen en de menselijke en economische gevolgen zo goed mogelijk op te vangen.

In de videoconferentie van de leden van de Europese Raad van 26 maart jl. is o.a. gesproken over maatregelen om de economische impact van de COVID-19-crisis te mitigeren. Op basis van die bespreking is de Eurogroep uitgenodigd om binnen twee weken met voorstellen te komen waar de leden van de Europese Raad zich vervolgens over kunnen uitspreken. Naar aanleiding van deze uitnodiging van de leden van de Europese Raad heeft de Eurogroep in inclusieve samenstelling (EU27) op 7 en 9 april jl. uitgebreid gesproken over mogelijke voorstellen om de economische impact van de COVID-19-crisis te mitigeren. Op 9 april jl. heeft de Eurogroep hierover een rapport aangenomen, welke is doorgeleid naar de leden van de Europese Raad.⁹ In het rapport staat welke Europese beleidsmaatregelen tot nu toe zijn genomen en ook zijn verschillende nieuwe voorstellen opgenomen. In het verslag van deze Eurogroep wordt hier nader op ingegaan.

Nederland erkent dat de huidige situatie uitzonderlijk is en dit ook om een uitzonderlijke beleidsreactie vraagt. Nederland heeft ook nationaal uitzonderlijke maatregelen genomen om te voorkomen dat werknemers hun baan verliezen en bedrijven (midden- en kleinbedrijf en grote ondernemingen) in liquiditeitsproblemen komen. Op Europees vlak heeft Nederland eerder haar steun uitgesproken voor het voorstel van de Commissie voor het inwerking laten treden van de algemene uitzonderingsclausule van het Stabiliteits- en Groeipact en de vaststelling van een tijdelijk staatssteunkader voor COVID-19 om ruimte te bieden aan lidstaten de noodzakelijke maatregelen te nemen die de economische impact mitigeren. Ook verwelkomt Nederland het feit dat de Commissie aanvullende voorstellen heeft gepresenteerd, en het rapport van de Eurogroep over reeds genomen maatregelen en de aanvullende voorstellen.

Nederland merkt op dat het pakket aan Europese maatregelen met name gericht is op de korte termijn. Daarom roept Nederland op om ook oog te hebben voor de herstelfase nadat de COVID-19 uitbraak over is. Het is daarbij van belang te kijken naar mogelijkheden om de Europese economie veerkrachtiger en weerbaarder te maken op de middellange termijn.

Verklaring over de ondersteuning van de reële economie door de financiële sector

Document: 7167/20

Aard bespreking: Steun statement

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De Ecofinraad wordt gevraagd om een statement te steunen dat is opgesteld door het Financial Services Committee (FSC) en het Economisch en Financieel Comité (EFC). In het statement wordt onderstreept dat het van belang is dat de financiële sector de reële economie ondersteunt om de effecten van COVID-19 zo veel als mogelijk op te vangen. Om ervoor te zorgen dat de financiële sector haar rol als financier kan blijven

⁸ Kamerstuk 22 112, nr. 2856

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic/>

spelen hebben de (Europese) toezichhouders verschillende maatregelen genomen.¹⁰ In het statement wordt steun uitgesproken voor deze maatregelen, en wordt benadrukt dat het van belang is dat de flexibiliteit in de bestaande kaders wordt gebruikt om de financiële sector haar rol te kunnen laten spelen. Ook Nederland onderschrijft het belang van deze boodschap.

EU IMFC verklaring voor de jaarlijkse vergadering van het IMF

Document: 6560/20

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

In verband met de wereldwijde uitbraak van COVID-19 is de fysieke voorjaarsvergadering in Washington, D.C. afgelast. Op donderdag 16 april, ter gelegenheid van de voorjaarsvergadering van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), vindt er een videoconferentie van het *International Monetary and Financial Committee* (IMFC) plaats. Ook het voorzitterschap van de Europese Unie legt een verklaring af.

De EU IMFC-verklaring beschrijft de precaire economische situatie die is ontstaan door de COVID-19 uitbraak. Het is allereerst van belang dat alle landen daadkrachtig optreden om de spreiding van het virus te beperken. Er wordt ingegaan op de maatregelen die door EU-lidstaten, de ECB en de Europese Commissie zijn genomen.

De EU IMFC-verklaring gaat verder in op de respons van het IMF op de COVID-19 uitbraak. De mondiale verkrapping van financiële condities maakt het voor veel landen, vooral opkomende economieën, op de korte termijn lastig om aan hun buitenlandse financieringsverlichtingen te voldoen. Het IMF wordt opgeroepen om het volledige instrumentarium te gebruiken en de limieten voor noodfinanciering te verhogen. Ook staan EU-lidstaten open voor een discussie over mogelijke andere IMF-voorstellen, zoals introductie van een nieuw liquiditeitsinstrument of een eventuele SDR-allocatie. Deze instrumenten kunnen overwogen worden om lage-inkomenslanden en opkomende economieën, die een significante uitstroom van kapitaal ervaren, te ondersteunen. Tot slot ondersteunen EU-lidstaten mogelijke aanvullende maatregelen voor financieringsbehoeften van de armste landen.

De mondiale verkrapping van financiële condities leidt tot een kapitaaluitstroom uit opkomende economieën die omvangrijker is dan ten tijde van de mondiale financiële crisis. Nederland benadrukt dat het IMF alle beschikbare instrumenten moet gebruiken om landen in nood te ondersteunen. Nederland zal de voorstellen voor aanvulling van het instrumentarium nauwkeurig bestuderen en wegen aan de hand van gerichtheid, tijdigheid en tijdelijkheid. Verder blijft het verhogen van schuldentransparantie en het vergroten van capaciteit voor schuldenmanagement in lage-inkomenslanden een prioriteit voor Nederland, gegeven het verwachte negatieve effect van de COVID-19 uitbraak op de schuldhoudbaarheidsproblematiek.

¹⁰ Voor meer toelichting, zie Aangangsel Handelingen II 2019/20, nr. 2265

COVID-19 uitbraak: de implicaties voor het Europees Semester

Document: N.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: N.v.t.

Toelichting:

De implicaties van de COVID-19 uitbraak op (de tijdslijn van) het Europees Semester zullen worden besproken. Het zal voornamelijk gaan over het aanleveren van de nationale hervormingsprogramma's (NHP) voor 15 april en de stabiliteits- en convergentieprogramma's (SCP) door lidstaten, waarvoor de deadline 30 april is. De Europese Commissie heeft aangegeven voorkeur te hebben om de rapporten zoveel mogelijk te actualiseren, maar biedt hier ook flexibiliteit.

De COVID-19 uitbraak en de economische gevolgen ervan hebben grote budgettaire gevolgen. Om deze reden is de roep om uitstel van de deadline voor het SCP ontstaan onder lidstaten. Het kabinet erkent de uitdagingen die de huidige ontwikkelingen met zich meebrengen om geactualiseerde rapporten aan te leveren en stelt zich daarom flexibel op maar hecht er waarde aan dat landen wel ook conform de oorspronkelijke timing en inhoudelijke vereisten hun programma's in mogen leveren.